ГКОУ РД «Самилахская СОШ Хунзахского района»

РАССМОТРЕНО

Заместитель директора по УВР
_______ Гаджиева П.А
«_01_» сентября 2023г.

УТВЕРЖДЕНО

Директор ГКОУ РД «Самилахская СОШ
Хунзахского района»
_______ Алиева М.М
«____» сентября 2023г.

Рабочая программа

по родному языку (аварскому)

(5,6,8 класса)

на 2023-2024 учебный год

Подготовила: учитель
родного языка Самилахской СОШ
Караева П.Г.

Самилах 2023г.

ГКОУ РД «Самилахская СОШ Хунзахского района»

Рабочие программы

по родному языку (аварскому)

(5,6,8, классы)

на 2023-2024г.

Подготовила:

Учитель родного языка и литературы

Караева П.Г

Самилах 2023г.

ПРОГРАММАЯЛЪЕ БАЯН

...Школалъул ц1акъго к1вар бугеб масъалалъун ккола г1ун бач1унеб г1елалъе щулияб в агъваридаолъайкьей, гьезулъгьеблъайпрактикаялда х1алт1изабизе бажари ва ругьунлъилъугьинаби, дунялалдехунматериалистияббербалагьибижизаби.

Авар литературияб мац1алъул кьуч1ккола болмац1, аммалитературияб мац1 бечелъизе к1вар бугеб маг1данльун кколакиналгодиалекталванаречиял. Цогидал мац1азго г1адин, авар мац1альги г1аммаб куцалда т1олго маг1арулазул рух1ияб бечелъижанибебачуна.

Ахирабзаманалда г1исинал миллатазул мац1ал церет1еялде ц1ик1к1араб к1вар кьолеббуго. Гьелмиллатазул рук1а-рахъин цебет1еялдаго цадахъ, гьезул мац1алги бечелъула, церет1ола вахадубккунгигьел церет1езаризе руго.

Школалда авар ма1мальиялда цереч1арал масъалаби.

Авар мац1школалдалъазабиялда цереч1арал масъалабилъунккола: ц1алдохъабазул к1алзул вахъвавул калам цебет1езаби, пасих1го ц1али камиллъизабивакаламалъул культура борхизаби.

Школалда авар мац1малъиялъулмурадбуго: ц1алдохъабазе фонетикаялъе, лексикаялъул, раг1и лъугьинальулвахисиялъул, грамматикаялъул, стилистакаялъул х1акъалъулъ лъайщвей, жамг1ияб г1умруялда жанибгьелъул к1варальул х1акъалъулъ баяналкьей, бит1унхъваялъул валъалхъулишарабилъеялъулишкамиллъизари, лъималазул раг1ул нахърателбечелъизаби.

V - IX классазда авар мац1альул курсалъул г1уц1и Рахьдал мац1алъул программаялдарекъон, V - IX классазда ц1алдохъабазда малъизеккола фонетика, графика, лексика, раг1и лъугьин, грамматика (морфология, синтиксис). Гьединго ц1алдохъабазда лъазекколастилистикаялъулвамац!алъулх!акъалъулъ г1аммал г1елмиял баянал. Ц1алдохъаби ругьунлъизеккола бит1ун хъвазе, бит1ун ц1ализе, калам г1уц1изе валъалхъулишарабилъезе.

Авар мац1алъул материал гьадинбикьунбуго: V, V1 ва VII классаздамалъула фонетика, лексика, раг1и лъугьин, морфология ва бит1унхъвай. Синтаксис лъазабула VIII - IX классазда. Аммасинтаксисалъулвалъалхъулишарабазул х1акъалъулъ бищун г1адатал (авалиял) баянал V классалдагокьола, морфологияб курс синтаксисалъул кьуч1алда лъазабизе, калам цебет1езабиялъул вапунктуациялъул х1алт1аби гьаризерес бук1ине. Гьелцерехунрехсаралрахъазул х1исабги гьабун, программаялда материал линейно-ступенчатый принципалдарекъонкьунбуго. Гьединабпринципги кьоч1ое босун, «лексика», «раг1и льугьин», «предметияб ц1ар» г1адал темаби V ва VI классазда, «глагол» V, VI ва VII классаздакьунруго. «Бит1араб вахъвалсараб калам» абураб тема V ва IX классаздамалъулеббуго. Хут1арал темабицадахъгомалъизерихьизарунруго. Такрарлъулелтемабихадуселклассаздамалъулагьваридгова г1ат1идго. Гьедингопрограммаялда дандч1вала байбихьулклассаздалъималазлъай-хъвайгьабуралтемабиги. Гьединалтемаби г1ат1идго малъизеккола. Программаялда т1олабго материал кьунбуголъималазул г1елазул хаслъабиги х1исабалде росун . Ц1алдохъабазул калам цебет1езаби вагьелпасих!гоц!ализеругьунгьари.

Школалда авар мац1малъиялъ ц1алдохъабазул логикиябпикрува калам цебет1езабула.

Калам цебет1езабиялъе цоцадахурхараблъабгонухбуго.

Калам цебет1еялъул т1оцебесеб нухбуго авар мац1алъул дарсаздалъималазул раг1ул нахърателбечедгьаби.

Авар мац1алъул дарсаздалъималазул раг1ул нахърателбечедгьабула бат1и-бат1иял словариял х1алт1абаздалъун, учебникалдаругелругьунлъиялъул х1алт1абазул текстаздалъун, к1алзул вахъвавулизложенияздалъун, сочиненияздалъун.

Ц1алдохъабазулгун словарияб х1алт1и гьабулелъул, гьел, жалгожидедаго ч1ун, рич1ч1уларел раг1аби ратизе, гьезулмагТнаучителасдагьикъизеругьунгьари, словараздаса бит1ун пайдабосизелъай - бищунго к1вар бугел х1алт1абилъун ккола.

Калам цебет1езабиялъул к1иабилеб нухбуго авар литературияб мац1алъул раг1аби лъугьиналъул, гьелдандраялъул, предложениял г1уц1иялъул, бит1ун ц1алиялъул вагь. ц. нормабилъай. Гьебрахъалъпрограммаялда (жиб-жибтемаялъулк!иабилебпункталдагъоркь) ч1ванкъог1ун бихьизабунбугощибабклассалдалъималазещвезекколеблъайгилъугьинекколеббажариги.

Калам цебет1езабиялъул лъабабилебнухгибуго авар мац1альул дарсазда бат1и-бат1ияб темаялъулважанралъулматериалазда т1асан ц!алдохъаби к1алъазе ругьунгьари.

Калам г1уц1изе ц!алдохъабиругьунгьариялъе лъик1алан замангибихьизабунбуго. (Авар мац1алъе рихьизарурал саг1тазул щуго бут1а гьабунцо бут1а). Калам г1уц1изе ругьунгьари ц1ик1к1араб к!варбугебишбугелъул. гьелъие мац1алъул программаялдажиб-жибклассалъе бат1аго темабигикьунруго.

Ц1алдохъанасда лъазекколатексталда т1ад х1алт1изе, гьелъуласлиябпикрубатизе, къокъабва г1ат1идаб план г!уц1изе, гьелдарекъон материал тартибалдегиккезабун, (бицунгихъванги) изложение т1обит1изе.

Авар мац1алъул дарсазда к1вар кьезекколац!алдохъабазул к1алзул монологияб калам камиллъизабиялде. Гьелъиег!оло ц1алдохъаби т1амизе ккола бат1и-бат1иял темабазда т1асан к1алъазе.

Т1олабго лъаг1алида жаниргьарурал х1алт1абаздалъунги, изложенияздалъунги, сочиненияздалъунги ц1алдохъабазулъ бит1араб к1алзул вахъвавул калам г1уц1иялъул бажарилъугьинебуго.

Изложениязетексталвасочиненияэетемаби т1аса рищулебмехалъ, гьелтарбиякьеялъулва г1елмияб рахъалъандандекколел рук1ине ккола.

Ц1алдохъабазул калам цебег1езабиялъе бихьизабураблъабабгонухалъгьезулкаламалъулъ дандч!валел г1унгут1аби ва гъалат1ал т1аг1инаризе квербакъула.

Ц1алдохъабазул калам цебет1езабиялда бухьараббугопасих!гоц!ализелъазабиялъулишги.

Пасих1го ц1алиялъул ругьунлъабикамиллъизаризехудожествиялтекстал (хабар, маргьа, кеч1) росула.

Пасих1го ц!ализелъималругьунгьариялъе синтаксис лъаялъулги к1удияб к1вар буго. Гьелърескьола калам камилгьабизева цебет1езабизе.

Бит1унхъваялъул рахъалъбажариборхизабула, бат1и-бат1иял тайпаялъул (г1инзулаб, берзулаб, кант1изариялъулаб, баян гьабиялъулаб, творческияб г1адал) диктанталгьарун.

Авар мац1алъул дарсаздацогипредметазулгунбухьен

Школалда ц1алдохъабаз аслиябкуцалдалъазабулалитературиябмац!. Гьединлъидалщулияббухьенбук!инекколаадабияталъулкурсалъулгун. Гьениб к1вар кьезекколахудожествияласаразде. Гьелърескьоламац!алъулцо-цохаслъаби цереч1езаризе, раг1аби х1алт1изариялда, грамматикиялформабазда, бат1и-бат1иял синтаксисиял г1уц1абазда, тексталъулбут!абазулвапредложениязулбухьеналъул къаг1идабазда, калам х1алт1изабиялъул бат1и-батТиял рахъаздахурхаралсуалал баян гьаризе.

К1удияб к1вар буго г1урус мац1алъулгун бухьенкквеялъулги. Гьелъгирескьола к1иябго мац1алъул грамматикиялг!аммалвахасалрахьал ч1езаризе, ай цогоклассалдагьебк!иябголъазабулелъул, гьезулдандекколелгикколарелгирахъазул х1исаб гьабун, дарскьей чара гьеч!ебметодикияб къаг1идалъун ккола. Гьебгоабизебегьулашколалдалъазабулеб къват1исеб пачалихъалъулмац!алъул х1акъалъулъги.

Авар мацI 5 класс

№	Дарсил тема	Чан саг1ат	РокъобехIалтIи	Плпналъулаб къо- моц1	Х1ужжаялъулаб къо- моц1
1	Раг1ул г1уц1и. К1ирекъарал х1арпал	1	§ 1 гьум. 5-6 § 3 гьум. 7 5-6 предложение г1уц1изе	08.09	
2	Каламалъул бут1аби. Предметияб ц1ар.		§ 4-6 гьум 8-9	22.09	
3	Прилагательное Ц1арубак1	1	§ 7-8 х1. 29 гьум. 12	29.09	
4	Глагол. Раг1абазул диктант	1	§ 9-11 гьум. 12-14	06.10	
5	Диктант. Гъалбац1ги гьойги	1	Малъараб материал такраргьаби	13.10	
6	Синтаксис ва пунктуация Раг1абазул дандрай. Диктанталъул анализ	1	§ 12 гьум.19 х1. 44	20.10	
7	Предложение. Раг1абазул диктант. Хабарияб, суалиябва т1алабияб предложение. Ах1ул предложение	1	§ 13 гьум 20-24 § 15-16 х1. 70 гьум. 28	27.10	
8	Предложениялъулчленал. Подлежащее. Сказуемое	1	§ 16 х1. 85 гьум. 34 § 17 х1. 106 гьум. 40	10.11	
9	Бит1араб дополнение. Определение	1	§ 18 х1. 113 гьум. 42 § 19, гьум. 43 х1. 125 гьум. 45	17.11	
10	Хъвалсараб дополнение	1	§ 20 гьум. 46 х1. 132 гьум. 48	24.11	
11	Х1ал. Раг1абазул диктант	1	§ 21 х1. 143 гьум. 51	01.12	
12	Т1ирит1ич1ел ва т1ирит1арал предложениял	1	§ 22 х1. 148 гьум. 53	08.12	
13	Тайпацоялчленалгунпредложениял	1	§ 23 х1. 167 гьум. 58	15.12	
14	Хит1аб	1	§ 24 гьум. 59-63	22.12	

15	Контролияб диктант.	1	Малъараб материал такраргьаби	29.12
16	Г1адаталги жураралгипредложениял	1	§ 25 х1. 199 гьум. 69	12.01
17	Бит1араб калам. Диалог	1	§ 26 х1. 215 Суалалгьум. 77	19.01
18	Фонетика ва графика. Каламалъулгьаркьалвагьеллъугьунеб куц	1	§ 28 гьум. 79-80	26.01
19	Рагьаралварагьукъалгьаркьал	1	§ 29 х1. 239 гьум. 86	02.02
20	Алфавит. Е,Ё,Ю,Я х1арпал. Ъ ва Ь	1	§ 30 гьум. 89-93 § 31 гьум. 93-95 х1. 259 гьум. 96 § 32 гьум. 96-97	09.02
21	Изложение. Калам цебет1езаби. Ясги ц1ц1еги	1	Малъараб материал такраргьаби	16.02
22	Слог ва раг1и бикьунбоси .Ударение. Раг1ул фонетикияб разбор гьаби	1	§ 33 гьум. 98-101 х1. 269 гьум. 100 § гьум. 10534 Суалал	02.03
23	Лексика. Лексикаялъул х1акъалъулъ бич1ч1и. Раг1ул маг1на	1	§ 35 х1. 283 гьум. 108	09.03
24	Эркенаб диктант. Гъалбац1ги гьойги	1	Малъараб материал такраргьаби.	16.03
25	Цо маг1наялъул ва г1емер маг1наялъул раг1аби Раг1ул бит1араб вахъвалсараб маг1на	1	§ 38 х1 305 гьум. 116	23.03
26	Омонимал. Синонимал.Антонимал.	1	§ 39 х1. 312 гьум. 117 § 40 х1. 316	06.04
27	Раг1и хиси. Раг1и лъугьин	1	§41 х1.325 гьум. 121	13.04
28	Раг1ул ахирвааслу .Раг1ул кьибил. Суффикс	1	§ 42 гьум. 122,123 §43 х1. 340 гьум. 125 §44 х1. 351 гьум. 128	20.04
29	Раг1ул кьибилалъулъгьаркьазулхиси.РагьаралгьаркьалхисиРагьукъалгьаркьалхиси. Раг1аби лъугьин	1	§48 х1. 380 гьум. 135 Суалалгьум.	27.04

			136	
30	Морфология. Предметияб ц1аралъул грамматикиял г1аламатал Предметиял ц1арал предложениялъулчленаллъун х1алт1изари. Хасалва г1аммал ц1арал	1	§49 х1. 387 гьум. 139 §50 х1. 406 гьум. 143	04.05
31	Предметияб ц1аралъул жинс.Предметияб ц1аралъул форма	1	§52 х1.424 гьум. 149 §53 х1.435 гьум.153	11.05
32	Глагол. Г1аммаб баян.Рухьаралва т1адч1арал глаголал Жинсиялважинсиялгурел глаголал. Глаголияб ц1ар	1	§54 гьум. 157-162 §55 х1.464 гьум. 164 §56 гьум. 165-166 §57 х1.473 гьум. 167	18.05
33	Глаголалъулзаманаби. Араб ва бач1унеб заманалъул глаголал. Г1ахьалаб вагьанжезаманалъул глаголал	1	§58, 59, 60 гьум. 169-173 §60, 61 х1.500 гьум. 176	25.05
34	Контролияб диктант. Т1абиг1иял бечелъабаздаса бит1ун пайдабосизе	1		

V классалъул ц1алдохъабазул лъаялдехунвабажариялдехунругеласлиял т1алабал. Ц1алдохъабазда лъазеккола:
раг1ул бит1араб вахъвалсараб, г1емер вацо маг1на бук!ин, омонимал, синонималваантонимал; раг1ул фонетикияб, морфологиябва г1уц1иялъул разбор гьабизе; бат1и-бат1иял тайпабазул г1адатал предложениял г1уц1изе;
г1адатал предложенияздасасоюзаздалъунгисоюзал гьеч1огоги журарал сок1к1арал предложениял г1уц1изе;
кьолболъхисикколелпредметиязц!аралдул г1емерлъул форма бит1ун лъугьинабизе.

Ц1алдохъабазухъа бажаризеккола:

Орфографиялъулрахъалъан: г1адамазул вагеографиял ц1аразулъ, кърат1азул, байданазулвапачалихъиялбайрамазул ц1аразулл к1удияб хlарпхъвазе;

т1ахьазул, газетазул, журналазул, суратазул, кинофильмабазул, литературияласаразул ц1аразул бет1ералда к1удияб хlарпхъвазевакавычкабилъезе;

Пунктуациялъулрахъалъан: хит1абазулъ лъалхъулишарабилъезе; журарал сок1к1арал предложениязулъзапятаялльезе; тайпацоялчленазулъва бит1араб каламгунпредложениялъулълъалхъулишарабилъезе.

Орфоэпиялъулрахъалъан:геминаталвалабиалиялгьаркьал бит1ун рахъизе; бак1алъул диалекталдедандеккунлитературияб мац1алъулъ ругел бат1и- бат1иял гьаркьал бит1ун рахъизе. **Калам г1уц1иялъул рахъалъан:**

текстальул тема ваaслиябпикру ч1езабизе; хабарияbтекстальул
г1адатаб план г1уц!изе; дурусговакъокъгохабариялтекстал
рицине вахъвазе; бихьизабурабтемаялда т1асан сочинение
хъвазе;

жинцагогьабураб х1алг1ул х1акъалъулъ хабархъвазевабицине;

жиндиргопикрубаянго, дурусгобицине, берцингохъвазе, х1ажат гьеч1еб такрарлъи биччангут1изе, жиндиргокаламалъулълексикиялсинонимал х1алт1изаризе.

Авар мацI 6 класс

№ п/п	Дарсил тема	Дарсил мурад	Рокъобе х1алт1и
1	Авар мац1алъул х1акъалъулъ къокъаб баян	1. К1алзул вахъвавул калам цебет1езаби; 2. 6 кл. авар мац1гун лъай-хъвай гьаби	Х1. 1, гьум. 3 (рек1ехъе)
2	Лексика ва фразеология. 5 абилебклассалдамалъараб лексика такраргьаби	1. Лексикаялъул х1акъалъулъ баян такрар гьаби; 2. К1алзул ва хъвавул к/ц	§1 Х1.5 гьум. 9
3	Киназго х1алт1изарулел раг1аби. Диалектикиялвапишачилъиялъул раг1аби	1. Лит.мац1алъе баян кьезе; 2.Раг1ул аслияб маг1на бици 3. Диалектикиял ва пишачилъиялъул раг1абазе баян кьезе; 4. К1алзул ва хъвавул к/ц	§2 Х1.4 гьум. 11 §3 Х1.4 гьум. 13
4	Цогидал мац1аздаса рач1арал раг1аби. Ц1иял ва басралъарал раг1аби	1. Ц1алдохъабазул лъай-хъвай гьабизе цогидал мац1аздаса рач1арал раг1абигун; 2. Г1урус мац1алдаса рач1арал раг1абазул бит1ун -хъваялъул х1акъалъулъ бич1ч1и кьезе. 3. Ц1иял ва басралъарал раг1абазул х1акъалъулъ бич1ч1и кьезе; 4. Ц1алдохъабазул к/ц	§4Г1урус мац1алдаса рач1арал раг1аби хъвазе (20)§5 Х1.4гьум. 17
5	Фразеология. Сочинение Муг1рузда бет1ербахъи	1. Фразеологиялъул ва фразеологиял сверелазул х1акъалъулъ баян кьезе; 2. К1алзул ва хъвавул к/ц 3. Ц1алдохъабазул бит1унхъваялъул ва пунктуациялъул бажари лъазе;	§6,Х1.5 гьум. 20 Малъараб материал т/гь
6	Раг1и лъугьин. Морфологияб къаг1идаялъ раг1и лъугьин: суффиксазул кумекалдалъун	1. Сундул кумекал далъун раг1и лъугьунеб бици; 2. К1алзул вахъвавул к/ц 3. Морфологияб къаг1идаялъ раг1и лъугьунеб куц бихьизаби; 4. Авар мац1алда суффиксазул кумекалдалъун раг1аби лъугьин бихьизаби ва бич1ч1изаби 5.Суффиксазул кумекалдалъун раг1аби лъугьинаризе лъазе:	§7 Х1.4 гьум. 22 §8 Х1.6 гьум. 26

7	К1иго раг1и, яги к1иго кьибил жубан раг1аби лъугьин. Бак1алъул г1адамал рихьизарулаго, раг1ул кьибил хисиялдалъун	1. К1иго раг1и, яги к1иго кьибил жубан лъугьарал раг1абазулгун бит1ун – хъваялъул лъай-хъвай гьаби; 2.Бак1алъул г1адамал рихьизарулаго, раг1ул кьолбол кинаб хиси кколеб бихьизаби: 2. К1алзул ва хъвавул к/ц	§8 Х1.5 гьум. 27 §8 Х1.2 гьум. 28
8	Цокаламалъул бут1а цогиялъул бак1алда х1алт1изаби Журарал къокъ гьарурал раг1аби. Раг1абазул диктант	1. Каламалъул бут1аби такрар гьари; 2. Каламалъул бут1абазул данде ккей; 3.Кинаб мац1алдаса нилъехъе къокъ гьарурал раг1аби рач1арали бицине; 4. К1алзул ва хъвавул к/ц	§8 гьум. 29-30 § 9 гьум 31-34. К/с гьум.35
9	Калам цебет1езаби Изложение. Руз	1. Ц1алдохъабазул к1алзул вахъвавул к/ц 2. Ц1алдохъаб. рузидебугеббербалагьихисизаби; гьелъул г1адамазе бугебпайда	Изложениялъехъвазе.
10	Морфология вабит1унхъвай. Предметияб ц1ар. Предметияб ц1аралъул цолъулва г1емерлъул форма такраргьаби	1.Цебе малъараб материал такрар ва гъвари гьаби; 2. Падежал такрар гьари; 3. К1алзул ва хъвавул к/ц	§10Х1 5 гьум 38Х1 5 гьум 42
11	Бак1алъул падежал	1. Падежазул ахиразул бит1унхъвай малъи; 2. Предметиял ц1арал падежазде сверизаризе ругьун гьаризе; 3. К1алзул ва хъвавул к/ц	§11 гьум 47-48
12	Предметияб ц1аралъул г1емерлъул форма Г1емерлъул формаялде пр. ц1ар падежаздесвери.	1.Пред.ц1ар такрар гьаби; 2.Пред.ц1аралъул г1емерлъул формаялъе г1аммаб баян кьезе; 3.Г 1емерлъул формаялъул пр. ц1арал падежазде сверизе гьаризе ругьун гьаризе; 4. К1алзул ва хъвавул к/ц	§12Х1 5 гьум 50 §13 Х1 7 гьум 52
13	Предметияб ц1аралъул суффиксал	1. Предметиял ц1арал лугьизаризе х1алт1изарулел суффиксазе баян кьезе; 2. К1алзул ва хъвавул к/ц	§ 14Х1 6 гьум 55
14	Жураралпредметиял ц1арал вагьезул бит1унхъвай	1. Журарал пр. ц1арал кин лъугьунелали рихьизари; 2. Журарал пр. ц1аразул бит1ун хъвай малъи: 3. К1алзул ва хъвавул к/ц	§ 15 гьум 55-56
15	Контролияб диктант	1. Ц1алдохъабазул бит1унхъваялъулаб ва пунктуациялъулаб лъай щиб даражаялда бугебали хал гьаби	Малъараб материал такрар гьаби

16	Предметияб ц1аралъул морфологияб разбор. «Нижер класс». Ругъун гъариялъул сочинение	1. Морфологияб разбор гъабизе ругъун гъари; 2. К1алзул ва хъвавул к/ц; Гъудул гъалмагълъиде рокьи ц1ик1к1инаби. 3. Диктанталъул анализ гъаби.	Сочинение хъван лъугъинабизе. К/с гъум. 59
17	Прилагательное	1. Прилагательное к/б х1исабалде г1аммаб баян кьезе; 2. Пр. членал такрар гьари 3. К1алзул ва хъвавул к/ц	§ 17 Х1 3 гъум 61
18	Качествиял прилагательноял Гъоркьоблъиялъулал прилагательноял	1.Качествиял прилагательноязе баян кьезе; 2. К1алзул ва хъвавул к/ц Качествиялги гъоркьоб лъиялъулалги прил. Гъоркьоб бугеб бат1алъи бихьизаби; 3. К1алзул ва хъвавул к/ц	§18Х1 5 (лъ.) гъум 63 §19Х1 4 гъум 65
19	Прилагательноял лъугъунеб куц. Предметияб ц1арлъун лъугьарал прилагательноял падежазде свери. Г1урус мац1алдаса рач1арал прилагательноязул бит1ун хъвай	1.Авар мац1алда прилаг. лъугъунел къаг1идабазулгун лъай-хъвай гъаби; 2.Ц1алдохъабазул бит1ун хъваялъулаб лъай щиб даражаялда бугебали хал гъаби; 3Пред. ц1арул бак1алда х1алт1изарулел прилаг. Падежазде сверизе ц1алдохъаби ругъун гъари; 4.Г1урус мац1алдаса раг1арал прил-зул бит1ун хъваялъул х1акъалъулъ баян кьей; 5. К1алзул ва хъвавул к/ц	§20Х1 4 гъум 67 §21Х1 6 (лъ.) гъум 71 § 22Х1 4гъум 73
20	Прилагательноялъул разбор. Сочинение «Нижер хъизан»	1.Прилогательно-ялъул разбор гъабизе ругъун гъари; 2. К1алзул ва хъвавул к/ц 3. Эбел-инсуде яцал вац азде бугеб рокьи ц1ик1инаби	Сочинение лъугъинабизе §23К/сгъум 75
21	Рик1к1ен. Рик1к1еналъул г1уц1и. Раг1абазул диктант	1.Рик1к1еналъул х1акъалъулъ баян кьей; 2. Ц1алдохъабазул бит1унхъваялъул лъайборхизаби; 3. Рик1к1еналъул г1уц1иялъул х1акъалъулъ баян кьей; 4. Ц1алдохъабазул бит1унхъваялъул ва пунктуациялъул лъай щиб даражаялда бугебали хал гъаби; 5. К1алзул ва хъвавул к/ц	§24 Х1 5 гъум 78 § 25 Х1 3 гъум 79
22	Рик1к1еналъул разрядал	1. Рик1к1еназул разрядазулгун ц1алдохъабазул лъай-хъвайгъабизе;	§ 26 Х1. 3

		2. К1алзул вахъвавул к/ц	Гъум. 83
23	Иргадул рик1к1ен Рик1к1еналъул бит1унхъвай	1. Иргадул рик1к1ен кин лъугъунебали бихьизаби; 2. К1алзул вахъвавул к/ц 3.Х1алт1аби хъвай 3.Рик1к1ен такраргъаби; 4. Рик1к1еналъул бит1унхъвай малъи; 5. К1алзул вахъвавул к/ц	§ 27 гъум 86 § 28 гъум 88-89
24	Рик1к1енал падежаздесвери Рик1к1еналъул морфологияб разбор. Раг1абазул диктант	1. Рик1к1енал падежаздесверизеругъунгъари; 2. Ц1алдохъаби рик1к1еналъул морфологияб разбор гъабизеругунгъари; 2. Ц1алдохъабазул бит1унхъваялъул лъайщибдаражаялдабугебали хал гъаби; 3. К1алзул вахъвавул к/ц	§29 гъум 91-92 §30 К/с гъум. 94
25	Ц1арубак1. Ц1арубак1азул маг1на. Ц1арубак1азул разрядал Ц1арубак1ал падежаздесвери	1. Ц1арубак1алъе к/б х1исабалда г1аммаб баян кьезе; 2.Ц1арубак1алгун предложениял г1уц1изе ругъунгъари; 3.Ц1алдохъабазул ц1арубак1азул разрядалгунлъай-хъвайгъаби; 4. Ц1арубак1ал каламалъулъ х1алт1изаризе лъай; 5. Мисалалрачи. 6. Ц1арубак1ал падежаздесверизеругъунгъари; 7. К1алзул вахъвавул калам цебет1езаби	§ 31 Х1 8гъум 97 §32 Х1 2 гъум 99 § 33 гъум 100-103
26	Ц1арубак1азул бит1унхъвай Ц1арубак1азул морфологияб разбор.	1. Ц1арубак1 такраргъаби; 2. Ц1арубак1азул бит1унхъвай малъи; 3.Морфологияб разбораласъултартиблъай; 4.Калам цебет1езаби	§ 34 гъум 104 К/с 107-108
27	Причастиялъул маг1на Причастиялъул грамматикиял г1аламатал.	1.Причастиялъул х1акъалъулъ баян кьезе; 2. Причастиялдаги прилагательноял-дагигъоркьоббугеб бат1алъи бихьизаби. 3.Причастиялъул гр. г1аламатазул бици; 4. Калам цебет1езаби	§35Х1 5 гъум 110 § 36 гъум 110-111
28	Предложениялдаганиб причастие. Раг1абазул диктант	1. Причастие такраргъаби; 2. Предложениялъулчленалтакраргъари; 3. Предложениялдаганиб причастие щиблъункун бук1унебали малъи; 4. Ц1алдохъабазул бит1унхъваялъул	§ 37 Х1 5 гъум 114

		лъай борци 5.Ц1алдохъабазул калам цебет1езаби	
29	Причастиябсверел	1. Причастиябсверелалъе баян кьезе; 2. Калам цебет1езаби	§ 38 гьум 117
30	Причастиялъулзаманаби Причастие падежаздесвери Причастиялъул разбор	1. Заманаби такрар гьари; 2. Причастие такраргьаби; Причастие падежаздесверизеругьунгьари; 3.Морфологияб разбор гьабизелъазе; 4.Калам цебет1езаби	§ 39Х1 8 гьум 121 § 40Х1 5гьум 123 §41 К/с Гьум. 124
31	Деепричастие. Деепричастие глаголалъулхасаб форма Деепричастиялъулграмматикиял г1аламатал.	1.Деепричастиялъе баян кьезе; 2. Деепричастие глаголалъулхасаб форма бук1ин бици; 3.Деепричастиелъул грамматикиял г1аламатазул бицине; 4. Калам цебет1езаби	§ 42 Х1 5 гьум 126 § 43Х1 2 гьум 128
32	Предложениялда жаниб деепричастие Деепричастиялъулзаманаби	1. Предложениязулъчленалтакраргьари; 2.Предложениязулъ деепричастие батизелъазе 3.Деепричастие заманабаздехисизелъазе; 4. Калам цебет1езаби	§ 44 Х1 3гьум 131 § 45Х1 7гьум 134
33	Деепричастияб сверел	1. Деепричастиябсверелалъе бич1ч1и кьезе;2. Калам цебет1езаби	§ 46К/с Гьум 136
34	Контролияб диктант.	1. Бит1унхъваялъул валъалхъулишарабилъеялъул ц1алдохъабазул лъайборцине	Малъараб материал такраргьабизе

VI классалъул ц1алдохъабазул лъаялдехунвабажарияллдехун

ругеласлиял т1алабал

Ц1алдохьабазда лъазеккола:

цогидалмац!аздаса рач1арал раг1аби, ц1иял вабасралъарал раг1аби, фразеологиялсверелал;

морфологияб къаг1идаялда раг1и лъугьинабизе; цолъулва г1емерлъул формаялдапредметиял ц1арал падежаздесверизаризе;

г1адатаб важубараб прилагательное г1уц1изе; иргадул рик1к1еналгун предметиял ц1арал рекъонккезаризе; причастиялвадеепричастиялльугьинаризе; раг!ул г1уц!иялъул разбор гьабизе.

Ц1алдохъабазухъа бажаризеккола:орфографиялъулрахъалъан: предметияб ц1аралъул суффиксал бит1ун хъвазе; жураралпредметиял ц1арал бит1ун хъвазе; бат1и-бат1иял каламалъул бут1абаздаса лъугьаралприлагательниял бит1ун хъвазе;

Рик1к1ен ва ц1арубак1ал биг1ун хъвазе.

Пунктуациялъулрахъалъан:

причастиялвадеепричастиялсверелазулълъалхъулишарабилъезе.

Орфоэпиялъулрахъалъан:

Г1емер лъулформаялда ц1арубак1азул падежиялахирал бит1ун ц1ализе.

Калам г1уц1иялъул рахъалъан:жубараб план г1уц1изе; бат1и-бат1иял темабазда т1асан хабарияbтайпаялъул текст дурусговакъокъгобицине;

темаялъуласлиябпикруги х1исабалде босун, сочинениялъе материал
дандегъабизевагьебтартибалдеккезабизе

Авар мац1 8 класс

№п/п	Дарсил тема	Дарсил мурад	Рокъобе х1алт1и
1	**7** кл. малъараб материал такраргъаби. Фонетика. Лексика ва фразеология	1.Фонетика такраргъабизе; 2. Раг1и цомухъидасацогимухъиде, слогаздебикьун, боси рак1алде щвезаби; 3. Е, Ё, Ю Я х1арпал цогьаракьбихьизабизеги к1иго гьаракьбихьизабизеги х1алт1изарулел раг1аби рак1алде щвезаби 4. Лексикаялъулвафразеологиялъул х1акъалъулъ бич1ч1и кьей; 5. Ц1алдохъабазул к1алзул вахъвавул калам цебет1езаби	§ 1 гьум. 3 § 2 гьум. 4
2	Раг1ул г1уц1и ва раг1и лъугьин Морфология	1. Суффиксаздалъун, к1иго раг1и, яги к1иго кьибилжубаялдалъун раг1аби лъугьинарикамилгьабе; 2. Журарал раг1аби к1алзул вахъвавулкаламалъулъ бит1ун х1алт1изаризе ругьунгьари 3. Каламалъул бут1абазул, гьезулформабазул, гьеллъугьиналъеругелресал рак1алде щвезари; 4. Ц1алдохъабазул к1алзул вахъвавул калам цебет1езаби	§3 х1. 10 гьум. 5 §4 х1. 12 гьум.5 (лъ.)
3	Диктант «Чакар»	. Ц1алдохъабазул к1алзул вахъвавул калам цебет1езаби	
4	Синтаксис ва пунктуация Предложениялдаса раг1абазул дандраялъул бат1алъи	1. Предложениялдаса раг1абазул дандраялъул бат1алъи бич1ч1изаби; 2. Раг1абазул дандраяздасапредложениял г1уц1изе ругьунгьари	§ 5 гьум. 7-11
5	Раг1абазул дандраязулъгипредложени язулъги раг1абазул бухьен. Раг1абазул дандраязулъвапредложени язулъ раг1абазул тартиб Логикияб ударение	1. Раг1абазул бухьеналъул х1акъалъулъ бици; 2. Ц1алдохъабазул к1алзул вахъвавул калам цебет1езаби 3. Раг1абазул дандраял раг1абазул цо ч1араб тартибалда лъезе ругьун гьари; 4. Ц1алдохъабазул к1алзул вахъвавул калам цебет1езаби 5. Логикияб ударениялъе г1аммаб баян кьезе; 6. Ц1алдохъабазул к1алзул вахъвавул калам цебет1езаби	§ 6 гьум. 12-14 § 7 гьум. 15-16 § 8 гьум.17
6	Предложение Хабариял, суалиялва т1алабиял предложениял. Ах1ул предложение	1.Предложениялъе баян кьезе; 2. Ц1алдохъабазул к1алзул вахъвавул калам цебет1езаби 3. Хабариял,суалиял, т1алабиял предложениязул х1акъалъулъ баян кьей; 4. Ц1алдохъабазул к1алзул вахъвавул калам цебет1езаби	3-6 предложение г1уц1изе § 9 гьум. 18-21

7	Т1ирит1ич1ел ва т1ирит1арал предложениял	1.Т1ирит1аралги т1ирит1ич1елги предложениязда гьоркьоб бат1алъи бихьизабизе; 2. Ц1алдохъабазул к1алзул вахъвавул калам цебет1езаби	§ 10 гьум. 22-24
8	Предложениялъул бет1ерал членал. Подлежащее Сказуемое. Раг1абазул диктант Г1адатаб глаголияб сказуемое	1. Предложениялъул бет1ерал членазе г1аммаб баян кьезе; 2.Подлежащее бет1ераб член бук1ин бич1ч1изаби; 3. Ц1алдохъабазул к1алзул вахъвавул калам цебет1езаби 4. Сказуемоялъе бет1ераб член х1исабалда г1аммаб баян кьезе; 5.Г1адатаб глаголиябсказуемоялъе г1аммаб баян кьезе;	§ 11 х1 46, гьум. 26 §12 гьум. 26-27 § 14 х1 5 гьум. 29
9	Ц1арулаб составияб сказуемое Глаголиябсоставияб сказуемое	1. Ц1арулаб составиябсказуемоялъул г1уц1иялъул бицине; 2. Ц1алдохъабазул к1алзул вахъвавул калам цебет1езаби 3. Глаголиябсоставиябсказуемоялъул г1уц1иялъул бицине; 4. Ц1алдохъабазул к1алзул вахъвавул калам цебет1езаби	§ 14 х1 55гьум. 33 § 15 х1 64 гьум 34
10	Бит1араб дополнение «Чанахъабазул гамач1» Калам цебет1езаби	1. Бит1араб дополнениялъе баян кьей; 2. Бит1унхъваялъул валъалхъулишарабилъеялъуллъайборцине 3. Ц1алдохъабазул к1алзул вахъвавул калам цебет1езаби	§16 х1 69 гьум. 36 Изложениялъе х1адуризе
11	Предложениялъул бет1ерал гурелчленал Определение Цадахълъел	1.Предложениялъул бет1ерал гурелчленазе бич1ч1и кьезе; 2. Определениялъул х1акъалъулъ баян кьей; 3. Ц1алдохъабазул к1алзул вахъвавул калам цебет1езаби 1.Цадахълъелалъе баян кьей; 2. Ц1алдохъабазул к1алзул вахъвавул калам цебет1езаби	§ 17 х1 73 гьум. 40 §18 х1. 77 гьум. 43
12	Хъвалсараб дополнение	1.Хъвалсараб дополнениялъе баян кьей; 2.Предложениязда жанирхъвалсараб дополнение батизе ц1алдохъаби ругьунгьари	§19 х1 82 гьум. 45
13	Х1алал Бак1лъун бугеб х1ал Заманалъунбугеб х1ал	1.Х1алалъе г1аммаб баян кьезе; 2. Пред.членалтакраргьари; 3. Бак1лъун бугеб х1алалъе баян кьезе; 4. Заманлъунбугеб х1алалъе авалияб баян 5. Ц1алдохъабазул к1алзул вахъвавул калам цебет1езабикьезе;	§ 20 гьум. 46-47 § 21 х1 88 гьум. 48

14	Ишалъулкуцлъунбугеб х1ал Г1илла-мурадлъун бугеб х1ал Хасел. Калам цебет1езаби	1. Ц1алдохъабазул к1алзул вахъвавул калам цебет1езаби 2.Ишалъул куцлъунбугеб х1алалъул цогидал х1алаздаса бугеб бат1алъи бихьизаби; 3.Х1алал такраргъари; 4. Г1илла-мурадлъун бугеб х1алалъе бич1ч1и кьезе; 5. Хасалил т1абиг1аталде рокьи ц1ик1к1инаби; 6. Ц1алдохъабазул к1алзул вахъвавул калам цебет1езаби	§ 22 гьум. 48-49 § 23 гьум. 50 § 24 х1 99 гьум.51 Сочинениялъе х1адуризе
15	<u>Г1адатал предложениязултайпаби.</u> Подлежащее баянлъич1еб предложение Подлежащее гьеч1еб предложение Бит1араб дополнение гьеч1еб предложение	1.Подлежащее баянлъич1еб предложениялъеавалияб бич1ч1и кьезе; 2.Подлежащее гьеч1еб предложениялъе баян кьезе; 3. Бит1араб дополнение гьеч1еб предложениялъе баян кьезе; 4. Ц1алдохъабазул к1алзул вахъвавул калам цебет1езаби	§ 25 гьум. 51-52 § 26 гьум.52 § 27 гьум. 53
16	Контролияб диктант. Х1амид	1. Ц1алдохъабазул бит1унхъваялъул ва лъалхъул ишараби лъеялъул лъай борцине	Малъараб материал такраргьаби
17	Ц1арлъовул предложение. Диктанталъул анализ	1. Ц1арлъовул предложениялъе баян кьезе; 2. Ц1алдохъабазул к1алзул вахъвавул калам цебет1езаби	§28 х1. 104 гьум. 54
18	Т1убараб ва т1убач1еб предложение Т1убараб ва т1убач1еб предложение	1.Т1убач1ебги т1убарабги предложениялдагьоркьоббугеб бат1алъи бихьизаби; 2. Ц1алдохъабазул к1алзул вахъвавул калам цебет1езаби	§29 гьум. 55 Диалог г1ц1изе
19	<u>Предложениялъул тайпа цоял членал</u> Тайпа цоял членалгун союзал	1. Предложениялъул тайпа цоял членазе баян кьезе; 2. Сок1к1иналъул союзал х1алт1изаризе ругьун гьари; 3. Ц1алдохъабазул к1алзул вахъвавул калам цебет1езаби	§ 30 х1. 114 гьум.58 §31 гьум.59-60
20	Тайпацоялчленазулълъалхъулишараби	1.Предложениялда жаниртайпацоялчленаллъалхъулишарабигилъун, рат1а гьаризеругьунгьари; 2. Ц1алдохъабазул к1алзул вахъвавул калам цебет1езаби	§ 32 гьум. 60-61

21	Тайпа цоял членалгун цадахъ г1амлъул раг1аби Обращение	1. Г1амлъул раг1абазе баян кьезе; 2.Обращениялъе г1аммаб баян кьезе; 3. Предложениялда жаниб обращение бат1а гьабизе ругьун гьари 4. Ц1алдохъабазул к1алзул вахъвавул калам цебет1езаби	§ 33 гьум.62-64 §34 х1. 135 гьум. 68
22	Гьоркьоркколел раг1аби вапредложениял Раг1аби -предложениял УваГуро. Междометиял раг1аби предложениял.	1. Гьоркьор колел раг1абазул вапредложениязул х1акъалъул бич1ч1и кьей; 2.У ваГуро раг1абазе аслияб бич1ч1и кьезе; 3. Междометияземисалалрачи; 4. Ц1алдохъабазул к1алзул вахъвавул калам цебет1езаби	§ 35 гьум. 69-71 § 35 х1. 147 гьум. 72 § 36 х1. 149 гьум. 74
23	Калам цебет1езаби.Сали-Сулейманица ц1иркъ къезабураб куц. Изложение	1. Ц1алдохъабазул к1алзул вахъвавул калам цебет1езаби; 2. Сали-СулейманилваАльбертол г1амалалъе къиматкьей	Малъа раб материал такраргьабизе
24	<u>Рат1алъизарурал членалгунпредложениял</u> Бат1алъизабураб определение	1.Рат1алъизарурал членазе бич1ч1и кьезе; 2.Бат1алъизабураб определениялъе г1аммаб баян кьезе; 3. Ц1алдохъабазул к1алзул вахъвавул калам цебет1езаби	§ 37 х1. 151 гьум. 75
25	Бат1алъизабураб цадахълъел	1.Бат1алъизабураб цадахълъелалъеавалияб баян кьезе; 2. Ц1алдохъабазул к1алзул вахъвавул калам цебет1езаби	§38 гьум. 85
26	Рат1алъизарурал х1алал Рат1алъизарурал х1алал	1.Х1алал такраргьари; 2.Рат1алъизарурал х1алазе бич1ч1и кьей; 3.Х1алал такраргьари; 4. Ц1алдохъабазул к1алзул вахъвавул калам цебет1езаби	§ 39 гьум. 79-80 х1. 163 гьум. 80
27	Рат1алъизарурал членазда цадахъ хасал раг1аби	1.Рат1алъизарурал членаздацадахъхасал раг1абазул бицине; 2. Ц1алдохъабазул к1алзул вахъвавул калам цебет1езаби	§ 40 гьум. 81
28	Диктант	1. Ц1алдохъабазул бит1унхъваялъул валъалхъулишарабилъеялъуллъайборцине	Малъа раб материал такраргьаби
29	<u>Чияр калам бицунел къаг1идаби.</u> <u>Бит1араб ва хъвалсараб калам</u> Бит1араб каламгун	1.Бит1араб каламалъеавалияб бич1ч1и кьезе; 2.Лъалхъул ишарабилъеземалъи; 3. Ц1алдохъабазул к1алзул вахъвавул калам цебет1езаби	§41 гьум. 82-85

	предложениял. Гьенирлъалхъулишараби		
30	Диалог. Раг1абазул диктант	1.Диалогалъе бич1ч1и кьезе; 2. Ц1алдохъабазул к1алзул вахъвавул калам цебет1езаби	§ 42 гьум. 87 Диалог г1уц1изе
31	Хъвалсараб каламгун предложениял. Бит1араб калам хъвалсаралдалъунхиси	1.Хъвалсараб каламалъе баян кьезе; 2.Бит1араб калам такраргьабизе; 3. Ц1алдохъабазул к1алзул вахъвавул калам цебет1езаби	§ 43 гьум. 88-89
32	Цитатал ва гьенир лъалхъул ишараби	1. Цитатазе баян кьезе; 2. Ц1алдохъабазул к1алзул вахъвавул калам цебет1езаби	§ 44 гьум. 90-91
33	Предложениялъул членал. Такрар гьари Предложениялъул тайпаби такрар гьари	1. Предложениялъулчленалтакраргьари; 2.Предложениялъултайпабитакраргьари; 3. Ц1алдохъабазул к1алзул вахъвавул калам цебет1езаби;	Предложени-ялъулчленалтакраргьари 10 предложение г1уц1изе
34	Контролияб диктант	1. Ц1алдохъабазул бит1унхъваялъул валъалхъулишарабилъеялъуллъайборцине	Малъараб материал такраргьаби
35	Х1асил гьабиялъулдарс	1. 8 классалдамалъараб материал такраргьаби	

VIII классалъул ц1алдохъабазул лъаялдехунвабажариялдехунругеласлиял т1алабал

Ц1алдохъабазда лъазеккола:

раг1абазул дандраязул, бат1и-бат1иял тайпабазул г1адатал предложениязул, рат1алъизарурал членалгунпредложениязулсинтаксисияб разбор гьабизе;

раг!абаздагьоркьоббугеббухьен баян гьабизе; цосоставалъул, к1иго составалъулвалъабгосоставалъул, тайпацоялва рат1алъизарурал членал, хит1абал вагьоркьорккарал раг1аби ругел г1адатал предложениял г1уц1изе.

Ц1алдохъабазухъа бажаризеккола:

Пунктуацияльулрахъалъан:

VIII классалдамалъаралпунктограммабиратун, гьенирлъалхъулишарабилъезе;

тайпацоялчленал, хит!аб, гьоркьорккарал раг1аби вамеждометиял, рат1алъизарурал членалругелпредложениязулълъалхъулишарабилъезе;

кколеб бак1алда подлежащеялдагисказуемоялдагигьоркьоб тире лъезе.

Калам г1уц1иялъул рахъалъан:

культуриялватарихиял бак1азул сурат цебеч1езабулел текстазда т1асан изложение хъвазе;

художествиялтекстал пасих1го ц1ализе; жиндирго автобиография бицине (абунгихъванги); газеталъемакъалаби, данделъиялъул протокол хъвазе; зах1маталъул темаялдавагь.и. т1асан творческиялсочиненеиялхъвазе.